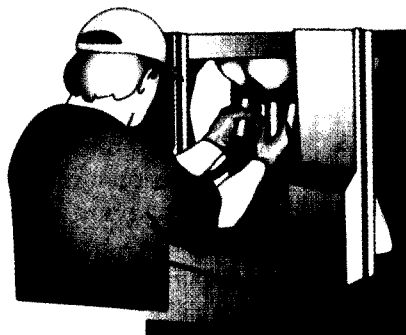
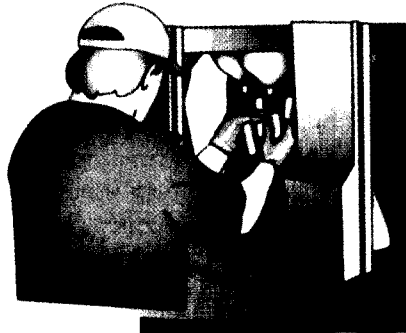
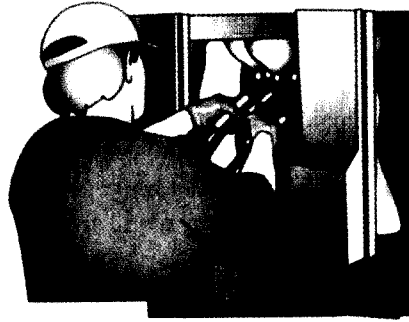

שמור על פרקי ידיך

D.H.M.X/01

לפני שנים רבות חלבנו בידיים וכידוע, רפתנים רבים סבלו מכאב ידיים – במיוחד הבחורים, בעוד הרפתניות התאוננו הרבה פחות. עם הכנסת מכונות החליבה – המיטלטלות בתחילה ובהמשך מכוני החליבה – בעיית כאב הידיים כאילו נפתרה, בכל אופן בהקף העדרים בישראל. לכל היותר נהיה מעט משעמם בחליבה ועם הזמן נהיה קשה ברב הרפתנות השיתופיות למצוא צוותי חולבים קבועים ומרצון. מילא, גם בעיה זאת הולכת ונפתרת, כשאין ברירה מעסיקים חולבים שכירים. אגב, הפתרון הזה גם זכה לאהדה מצד המשק המשפחתי המעוניין לחלוב שלוש פעמים ביממה ומוסכם על כולנו שזה יותר מדי משעבד את הרפתן היחיד הקבוע.

גם ובעיקר באמריקה נוכחו לדעת, שתנועה/ מאמץ החוזר על עצמו אינסוף פעמים ובקצב הולך וגובר ככל שגודל העדר דורש זאת – מצב זה עלול לגרום לתסמונת RMD (repetitive motion disorder), הווה אומר כאבים ועד כדי פגיעות בחלקי גוף הנדרשים למאמצים מתמידים כאלה, כמו חליבה מיכנית, למשל. מסתבר, שבעלי עדרים גדולים של פרות חולבות מתחילים להיות מודאגים לנוכח אפשרות של תלונות עובדים או/ו מספר ימי מחלה או/ו תביעות לביטוח בגלל המצב הבריאותי שלהם. גם הרשות הפדרלית של ארה"ב מתחילה לפתח נוהלים איך לבדוק ולשפוט תנאי עבודה ותגובתם של עובדים.

יש רפתות בהן כח העבודה מתחלף די מהר כך שהבעיה כלל לא ניכרת. אולם, באותם מקומות בהם העובדים קבועים לתקופות ארוכות אין ספק שהדבר מתעורר. אין זה אומר שדוקא החולבים הקבועים האלה יתאוננו או ירצו להפסיק לחלוב (תמיד כדאי לשמור על מקום ועבודה קבועה, בכל זאת מתפרנסים מזה). אז יש כבר בעלים ומנהלים של רפתות ענק אשר ערים למצב ומנסים להקל על התנועות החד־גוניות והתכופות על ידי

החולבים. מבין הפתרונות מציינים את חלוקת עומס החליבה על מספר עובדים יותר גדול וניצול עבודות שונות (כמו הבאת פרות לחליבה, ניקויים שונים וכו'), כך שאלה יקלו על פרקי הידיים הכואבים.

אגב כך יש גם מי שמציע שיטה שונה בהרכבת אשכול החליבה, כפי שמראים האיוורים כאן, אשר משכו את עיני לברר במה מדובר. מסופר שם על חווה במדינת מינסוטה, ארה"ב שבה נוהגים להרכיב האשכולות

שוני רב בתכולת השומן כמו גם ביחס לחיידקים הנוטים להתרכז בשומן. כדי להעיד על חשיבות העירבול המושלם בהקשר זה, נלקחו דוגמאות מעומקים שונים בתוצאה:

- ◀ בחלק העליון במיכל (בלי עירבול) נמצאו 350,000 חיידקים/מ"ל,
- ◀ בחלק התחתון במיכל (בלי עירבול) נמצאו 10,000 חיידקים/מ"ל,
- ◀ אחרי עירבול של חמש דקות נמצאו 44,000 חיידקים/מ"ל.

מכאן ניתן להבין את חשיבות אופן לקיחת הדוגמה – בלי עירבול או לאחר עירבול כנדרש. בנוסף לכך, גם התאים הסומטיים נוטים להתרכז במקטע השומן של החלב:

- ◀ בחלק העליון של המיכל (בלי עירבול) 4.50% שומן,
- ◀ בחלק הנמוך של המיכל (בלי עירבול) 3.78% שומן,
- ◀ אחרי עירבול של חמש דקות 3.91% שומן.

בסיכום, מעט המספרים דלעיל בהחלט משכנעים, שאסור לשכוח ולזלזל בצורך לערבול החלב בטרם לקיחת הדוגמה – במיוחד כאשר דוגמה זאת משמשת לקביעת מחיר החלב ליצרן. כמו כן, מאחר שהמערבל כבר נכנס לפעולה, מן הנכון לתת לו לעבוד עוד 5–10 דקות.

THE NATIONAL DAIRY FARM MAGAZINE

סת"ס במיכל מצביע על רמת נגיעות העטינים

H.D. 25/IV/01

הסת"ס במיכל החלב יכול לשמש מודד ראשוני לבריאות העטינים בעדר, באשר היא עצמה תוצאה של אחוז הרבעים הנגועים בגורמים פתוגניים עיקריים. על פי מחקר שפורסם בנושא הנדון קיים יחס ישיר בין הסת"ס במיכל החלב לבין אחוז הרבעים

במינימום תנועה של פרק היד. החולב תופס גביע בכל יד, ואז תופס גביע נוסף תוך הנפת הראשון כך שיימצא למעלה. בדרך זאת יש לו שני גביעים בכל יד. אחר כך הוא מגיש את הגביעים מתחת לפטמות הרחוקות ומרכיבם שם תוך שהוא זו אחורנית כדי להרכיב לפטמות הקרובות. טוענים שפרקי ידי החולב נשארים די ישרים כל אותו תהליך.

קשה לי להשתכנע מאופן הרכבת אשכול כזה. שאלתי היא, האם זה לא יביא לידי כניסת אויר ניכרת למערכת החליבה, בכל פעם שמרכיבים אשכול? ובוה תיגרם תנודת ואקום רבתי? נשמח לשמוע תגובות רפתנינו לנושא, ואולי יש פתרונות יותר יעילים, כי בעיית פרקי הידיים קיימת. (מ.מ.)

vaca leiteira
חשיבות עירבול החלב בטרם לקיחת דוגמאות

IX/2001

על מנת להפיק דוגמת חלב מן הטנק לצורך בדיקה וקביעת רכיבי החלב כמו גם ערכו הבקטריאלי וסת"ס – יש צורך לבצע עירבול מושלם של כל החלב בטנק בטרם לקיחת הדוגמה, אשר חייבת להיות מדוייקת ויציגה של תכולת כל החלב במיכל וגם של איכותו. ככל שהעירבול מושלם, כבר לא יהיה הבדל בתוצאות הבדיקה בלי שים לב לעומק החלב ממנו נלקחה הדוגמה, דבר שתלוי גם בשיטת הדגימה ובכלי ההובלה.

לפני שלוקחים הדוגמה ולא חשוב באיזה שיטה, יש להפעיל את המערבל אשר יעבוד עד גמר לקיחת הדוגמה. על פי המלצות ה-Dairy Practice Council, את החלב במיכל יש לערבול לפחות חמש דקות. טנקים עם קיבולת מעל 4000 ליטר צריך לערבול 10–15 דקות ועד שטבעת השומן תיעלם מדופן המיכל. זמן בלתי מספיק של עירבול עלול לגרום

אנו יודעים כבר שקיימת שונות גנטית הן במקרי ולדות מתים והן במקרי קשיי המלטה בשעת המלטה ראשונה, הן בתוך הגזעים והן בין הגזעים, אמרה לנה סטיינבק בוועידה על בריאות בעלי החיים ותזונתם שנערכה בלינקופינג.

המחקר של לנה היה מבוסס על נתוני המלטה מכל ההמלטות בגזע SLB שנתקבלו מבדיקות הפרות בשנים 1985 עד 1996. האנליזות בוצעו באופן נפרד על 411,000 פרות שהמליטו בפעם הראשונה ו-340,000 פרות שהמליטו בפעם השנייה, כדי לראות איך המצב משתנה מתחלובה לתחלובה. מחקר נתוני השטח הושלם בחקירת סקר ארצית. בשנים 1994 עד 1996 נשלחו דו"חות עם נתונים בין היתר על גילאי הממליטות, אורך ההריון, מוצא, מהלך ההמלטה, משקל ומין הוולד וכן האם הוא נולד חי או מת.

בקיץ 2000 הוחל במחקר-סקר חדש בקנה מידה קטן יותר, אבל עם אותן השאלות. התוצאות מראות כי קיימת שונות גנטית גדולה אצל פרות מגזע SLB הממליטות בפעם הראשונה, ולעומת זאת השונות אצל ממליטות בפעם השנייה זניחה. בנוסף, מחקרים קודמים מראים כי בקירוב מחצית מהעגלים הנולדים מתים נולדים ללא קשיי המלטה. לכן ולדות מתים אצל פרות הממליטות בפעם הראשונה כנראה אינם בעלי אותו איפיון כמו אצל פרות הממליטות בפעם השנייה ולכן אין גם לשפוט ולהעריך ביחד שני סוגי מקרים אלה מבחינת הגידול. אולם, הדבר נעשה כך בחוץ לארץ ועד היום לא בוצעו הרבה מחקרים על ולדות מתים ובמיוחד אצל פרות הממליטות בפעם הראשונה. העניין בהערכה טיפוחית מבחינת תכונות שאינן קשורות לתפוקה [חלב, בשר] גדל במישור הבינלאומי ולא רק הארצות הנורדיות מודעות למשקל שיש לבריאות בעלי החיים הן מבחינה אתית והן מבחינה כלכלית. מחקר שבוצע לא מזמן על פרות מגזע הולשטיין בארצות-הברית תומך בתיאוריה, לפיה קיים

*SLB = בקר שחור-לבן בשבדיה.
ראה סמל רבעון התאחדות הגזע שם.

הנגועים באותם גורמים פתוגיים. מועצת בריאות העטין של ארה"ב (NMC) פירסמה קווים מנחים כדי לתאר את אחוז הרבעים הנגועים, כלהלן:

הקשר בין סת"ס לנגיעות רבעים.

סת"ס מיכל	רבעים נגועים (%)
200,000	6.2
400,000	12.8
750,000	24.3
1000,000	32.6

שונות גנטית לוולדות מתים? Genetisk variation för dödfödslar?

פורסם ברבעון סתיו 2001

בשנת 2000 בוצעה חקירת-סקר על קשיי המלטה וולדות מתים אצל פרות מגזע *SLB

ב-15 השנים האחרונות עלה באופן מתמיד שיעור הולדות המתים אצל פרות מגזע SLB שהמליטו בפעם הראשונה והוא עומד כיום על תשעה אחוזים לערך.

באותה תקופה גדל מאד השימוש בזרמה צפון-אמריקנית. התערבות זאת בגזעים של ארץ השפלה השבדית יכולה להיות סיבה תורמת משמעותית למספר הולדות המתים ההולכים וגדלים.

המחקר

לנה סטיינבק מהמכון לגנטיקה של בעלי-חיים מבויתים (SLU) הציעה מחקר על ולדות מתים תוך קשיי המלטה. מטרת המחקר היא לנסות למצוא סיבות להמלטת ולדות מתים ואיך בעזרת ידע נוסף ושיטות גידול טובות יותר ניתן לעצור את העליה ולהפחית את מספר ההמלטות של ולדות מתים לרמה סבירה יותר.

סיכום המחקר

כיוון שבעיות וולדות מתים שכיחות ביותר אצל פרות הממליטות בפעם הראשונה, יש לראות בוולדות המתים תופעות נפרדות במקרי המליטות ראשונות ובמקרי המליטות מאוחרות, וחשוב שקיימת אפשרות להבדיל בין פרים המתאימים להפרות עגלות או להפרות פרות מבוגרות יותר, בהתאמה, וכן חשוב להביא בחשבון את ההבדלים בין עגלות לבין פרות באשר לערכם הטיפוחי. **אניטה נילסון**

הבדל גדול בין המלטה ראשונה לבין ההמליטות הבאות. המחקר הראה גם ששיעור הוולדות המתים מבין אלה שנוולדו באופני המלטה מתונים עלה בארצות-הברית בשבע השנים האחרונות. הדבר תואם את המחקרים השבדיים שהראו שיותר ויותר מהעגלים הנולדים מתים מתו מבלי שהמלטתם תהיה כרוכה בקשיים כלשהם. גם בצרפת בוצע לא מזמן מחקר שמהווה בסיס לשינוי בקביעת ערכם הטיפוחי של פרים לגבי קשיי המלטה.

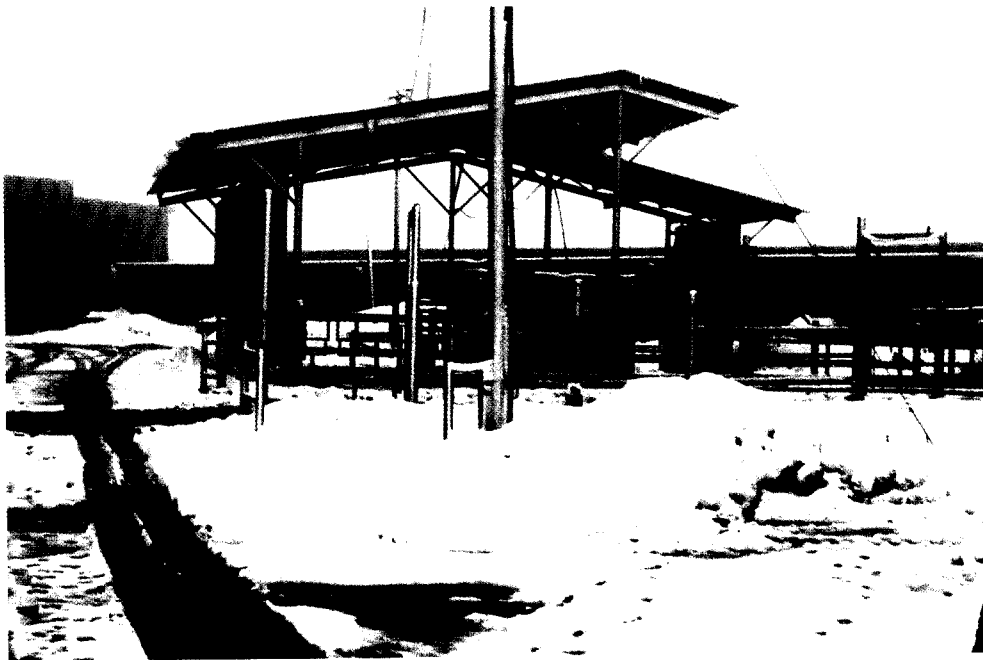
מודעות לאיכות הסביבה ונימוסין

אולי זה עניין של גזע ושל נטיות גנטיות, ואולי של חינוך והדרכה נכונה. עובדה, אפילו באזורים הרריים שוממים באוסטרליה שומרים על נקיין השטח ועל איכות הסביבה בכלל. עד כדי כך, שאפילו הבקר הפנים את המסר ואיך לא – כל אחת מחכה לתורה להיכנס לשירותים – בסבלנות ובנימוס. את התמונה המיוחדת הזאת שלח לנו הח' מאיר מירב, מרפת קיבוץ נחשונים.

אלוני-הבשן בשלג

אלונייהבשן בשלג

